

Mimari Mirasın Korunmasında Etkili Olan El Sanatları Ticaretinin Geliştirilmesine İlişkin Tavsiye Kararı (86/15) (COE, 1986)

Recommendation on the promotion of craft trades involved in the conservation of the architectural Heritage 86/15

Bakan Yardımcılarının 16 Ocak 1986 tarihli 400. Toplantısında Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir.

Avrupa Konseyi Yasalarının 15 b.maddesi uyarınca Bakanlar Komitesi;

Avrupa Konseyi'nin hedefinin ekonomik ve toplumsal gelişmelerini ilerletmek amacıyla üyeleri arasında daha fazla işbirliği sağlamak olduğunu göz önünde bulundurarak,

3. Ekim 1985 tarihinde Avrupa Mimari Mirasının Korunmasına ilişkin Konvansiyonu göz önünde bulundurarak,

El sanatları çalışmaları bağlamında giderek yok olmakta olan el sanatlarını desteklemek amacıyla yürürlükte olan R (81) 13 no'lu kararını göz önünde bulundurarak;

Çağdaş Avrupa'da:

- Mimari mirasın onarımı ve işlev kazandırılmasına ilişkin politikalara verilen önemin giderek artmasının, el sanatları ticaretinin ekonomik ve toplumsal yaşam üzerinde yeniden önemli bir faktör haline gelmesi anlamına geldiğini,

- Gözle görülen unsurların yanı sıra el sanatları ticareti ve teknik becerilerinin de Avrupa mirasının bir parçası olduğunu,

- Beraberinde birçok iş fırsatını doğuran özel el sanatlarının ilerletilmesinin ekonomiyi bir bütün olarak canlandırmaya yardımcı olacağı,

- El sanatlarının korunmasının gelecekte genç kuşağın istihdamı ve bireysel açıdan tatmin için daha başka fırsatlar yaratacağını,

- El sanatları ticaretinin yeniden başlaması ve kültürel mirasın onarımının ve sürdürülebilirliğindeki yüksek standartların korunmasının daha yetenekli iş gücü ile hem sözleşmelerde hem de sit alanlarındaki görüşmelerdeki etkili iletişime bağlı olduğunu,

göz önünde bulundurarak;

Üye Ülkelerin hükümetlerinin kültürel mirasın korunması ve mesleki örgütlenmeye yönelik eğitimler konusunda aşağıdaki ilkelere dayanan politikalar yürütmeleri gerektiğini tavsiye eder:

a. El sanatlarıyla uğraşan kişilerin eğitimlerini ve toplum içindeki konumlarının gelişimini sağlayarak onlar için bir gelecek kurmak

Uzman koruma eğitimi el sanatlarıyla uğraşan üç ana kategorideki kişilere yöneliktir: bir, el sanatıyla uğraşmak isteyen gençler, iki, yeniden eğitilmek ya da uzmanlaşmak isteyen zaten el sanatlarıyla uğraşan kişiler ve üç, deneyimlerini karşılaştırabilmek için yüksek düzeyde beceri ve fırsat arayışında olan el sanatlarıyla uğraşan uzman kişiler. Bu farklı gereksinimler kişilerin farklı eğitimler almalarını gerektirir. Verilen eğitimlerin el sanatları ticaretinin konumunun ilerletilmesi için gerekli olan kariyer ve toplumsal konumlarına gelişim fırsatları sunması beklenir.

Teori ve uygulamaları birleştiren temel eğitim

- Koruma ve eğitim alanlarında ya da karşılaştırılabilir mesleki eğitim atölyelerinde yürütülen uygulamalı çalışmalar mirasın yenilenmesi ve korunmasına yönelik başlangıç eğitiminin temelini oluşturur. Genel ve teorik eğitim de bunun ayrılmaz parçalarıdır.

- Firmalar dışındaki yerlerde sunulan eğitimler uzmanlık gerektiren el sanatlarında el sanatlarıyla uğraşan kişilere ileri düzeyde eğitimler sunmalıdır. Bu kişilerin uzmanlıkları nedeniyle küçük ve orta ölçekli işletmeler her zaman belirli bir el sanatının tüm mesleki becerilerini vermek durumunda değillerdir.

- Öğretmenler ve eğitimciler koruma çalışmalarında yıllar süren deneyimleriyle hem teorik hem de uygulamalı bilgiler edinmiş olmalıdırlar. Bu kişilerin, koruma ve modern yenileme tekniklerinden haberdar olmaları gerekir.

- Meslekle ilgili kurumlar ve yetkililer mimari mirasın gerekliliklerine, maddi gereksinimlere ve bireysel çalışanlara yönelik eğitim sistemlerini benimsemek için sürekli olarak işbirliği içinde olmalıdırlar.

b. İstihdam ve kariyer planlaması açısından el sanatlarıyla uğraşan kişinin uzman olduğu becerilerinin dikkate alınması

- Edinilen becerinin standardına göre başlangıç ve ileri düzeydeki eğitimler için uygun niteliklere sahip kişiler ödüllendirilmelidir.

- Gerçek kariyer fırsatları sunulacaksa görevler ve ücretler verilirken ek beceriler de hesaba katılmalıdır.

- Uygun olduğu takdirde çeşitli meslek grupları ve yetkililer arasında anlaşmaya varılarak eğitim ve burslar için hazırlık yapılmalıdır.

- Gelecekteki sit ustabaşlarına ve proje müdürlerine özel eğitimler verilmelidir.

- Hizmet içi eğitim bağlamında daha başka eğitimlerde yalnızca geleneksel tekniklerle ilgili eğitim verilmemeli aynı zamanda yeni teknolojiler ile ve bireylerin kültürel zenginlikleri de dikkate alınmalıdır.

B. El sanatları ticaretini canlandırmak ve taahhütlerin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak

El sanatları ticaretinin canlılığı hem üye ülkelerin serbest piyasa ekonomilerindeki faaliyetlerin korunmasına hem de taahhütlerin gerçekleştirilmesi ve sit çalışmalarının daha iyi şartlarda yürütülmesine bağlıdır.

a. El sanatları firmalarının faaliyet düzeylerini koruyarak:

- Çoğunlukla inşaat sahibi durumunda olan kamu yetkililerinden gelen siparişlerin sayısı koruma firmalarının varlığını sürdürmesini ve genişlemesini doğrudan etkiler. Bu nedenle; ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde el sanatları ticaretinin geliştirilmesine önem verilmelidir.

- Özel siparişler için verilecek teşvikler de firmaların gelişimini harekete geçirir. Arkeolojik mirasın korunması için özel firma sahiplerine verilecek düşük faizli borçlar ve bağışlar da hem piyasayı canlı tutar hem de dolaylı yoldan kamu geliri sağlar.

- Ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde kamu ve özel fonları birleştiren sistemler de geniş kapsamlı gereksinimler için bir çözüm olabilir. Özellikle; çok sayıda özel ve kamu birimi arasında maliyetin paylaşılması bina sahibinin destek görmeyen bir yenileme işinin maliyetini karşılamasının mümkün olmadığı durumlarda çalışmaların yürütülmesini sağlar.

- Çok fazla uzmanlık isteyen bir işin özellikle nitelikli firmalara verilmesi gerekirken tek el durumlarından kaçınılmalıdır. Uygun niteliklere sahip küçük ve orta ölçekli firmaların varlığı arkeolojik mimarinin korunması için daha iyi bir fırsattır.

- Bazı durumlarda; mirasın korunması için hayati öneme sahip ancak kendi alanlarındaki mevcut talebin az olması nedeniyle çok fazla uzmanlık isteyen taahhütlerin yerine getirilmesinde kamu yetkililerinin mali desteğine de ihtiyaç duyulabilir.

b. Taahhütler verilirken ve sit alanındaki iletişimi güçlendirerek:

- Tüm yenileme çalışmaları detaylı bir çalışma ile ve bina üzerinde öncelikli bir incelemeye dayanmalıdır. Korumacı arkeologlar ile mimarların işbirliğiyle ortaya çıkacak olan bu çalışma koruma ve yenileme programı belirlenmeden önce yapılmalıdır. Bina sahibi ile mimar arasındaki yakın işbirliği özenli planlama, maliyet tahminleri ve görsel materyallerle ve eğer mümkünse model ve örneklerle desteklenmelidir.

- Sit alanındaki gecikmeler ve hataları önlemek için ilgili kişiler arasında çalışmalar sırasında düzenli olarak bilgi alışverişinde bulunulmalıdır.

- Bu dikey işbirliğine ek olarak sit alanında mevcut bulunan ticaretler arasında da yatay bir bilgi akışı olmalıdır. Uygun iletişime dayalı disiplinler arası bir yaklaşım çalışmanın daha iyi örgütlenmesini ve önemli miktarlarda tasarruf edilmesini sağlar.

C) El sanatları ticaretinin yeniliklere uyum sağlaması: malzeme seçimi

Kural olarak koruma sırasında geleneksel malzemelere başvurulmalıdır. Ancak kullanılmış malzemeler yenileme için gerekli olan her şeyi karşılayamazlar. İthal edilse bile geleneksel malzemeler yetersiz kalabilir. Yedek malzemeleri kullanmak durumunda kalındığında bunların piyasada çok fazla bulunması ve bunlara ilişkin mevcut tecrübelerin yeterli olmaması seçim sırasında sorun çıkarabilir. Mirasa zarar verici nitelikteki hataların önlenmesi için önlem alınmalı ve standartlar benimsenmelidir.

a. Geleneksel malzemeler üreten firmaların ayakta kalması ve tekrar açılması için mümkün olan her yardımın yapılması:

İlgili ulusal, bölgesel ve yerel yetkililer talebi koruyarak ve uygun bir bilgi politikası benimseyerek geleneksel malzemeler üreten firmalara yardımcı olabilirler.

b. Yedek malzemelerin dikkatli bir şekilde seçilmesi:

Bu tür malzemelerin kullanıldığı ticaret alanlarında satıştaki yeni malzemelerin nitelikleri, yapıları ve etkileri ile bunların eskime özellikleri konusunda tam olarak bilgilenmelidir.

D) Avrupa deneyim ve personel alışverişini arttırmak

Avrupa Konseyinin himayesi altında ikili ve çok taraflı düzeyde ve uygun başka uzman kurumlar için uygun olduğu durumlarda aşağıda belirtilen hususlar önem kazanmaktadır:

a. Yenileme ilgili el sanatlarına yönelik verilecek eğitimler için uzman merkezler arasındaki alışverişin artırılması.

- Bir çok Avrupa ülkesinde çeşitli uzman eğitim merkezlerinin sayısı artmaktadır. Bu merkezler ile Venedik San Servolo'daki Avrupa El sanatlarıyla uğraşanlar Eğitim Merkezi arasında düzenli bilgi, deneyim alışverişleri ile kişi değişimleri yapılmalıdır.

- Avrupa Konseyi himayesi altında tüm bu merkezlerin eğitimcileri arasında gerçekleştirilen düzenli toplantılarla bu faaliyetlerin eşgüdümü sağlanabilir.

- Yüksek düzeyde uzmanlıkla Avrupa'daki el sanatlarıyla uğraşan kişilerin hizmet içi eğitim bağlamında yer değiştirmesi el sanatları ticaretine katkı sağlar ve el sanatlarıyla uğraşan kişilerin beceriler edinmesine ve kişisel doyum sağlamasına yardımcı olur.
- Korumada kullanılan el sanatları ticaretiyle uğraşmak isteyen gençlerin yer değiştirmesi de Avrupa bakış açısıyla çok büyük bir öneme sahiptir ve ortak kurslar şeklinde yürütülebilirler.

b. Bilgi alışverişini geliştirmek için

Çeşitli Avrupa ülkelerindeki malzeme ve teknik bilgi merkezleri özellikle aynı malzeme ve mimarinin kullanıldığı sınır ötesi yerlerde kendi içlerinde bir iletişim ağı kurmalıdır.

Öğrenci Çevirmen: Pınar Sabuncu Artar

Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım